

Ympäristöpalvelujen toimintakertomus vuodelta 2005

Ympäristölautakunta

Mikkelin seudun ympäristöpalveluista tehdyn sopimuksen mukaan yhteisessä ympäristöpalvelut -yksikössä hoidetaan Mikkelin, Hirvensalmen, Mäntyharjun, Pertunmaan ja Ristiinan ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun asiat. Yksikkö aloitti tässä muodossa toimintansa vuoden 2005 alussa.

Ympäristölautakuntaan kuuluvat kaudella 2005–2008 seuraavat jäsenet:

Varsinaiset jäsenet

Mikkeli edustajat:

Pesonen Teuvo
Pöyry Raija
Raittila Totti
Saukkonen Lauri
Soljasalo Sini

Hirvensalmen kunnan edustaja:

Väisänen Seija

Mäntyharjun kunnan edustaja:

Ojamies Kari
Rimpeläinen Kari

Pertunmaan kunnan edustaja:

Iso-Kuortti Heikki

Ristiinan kunnan edustaja:

Heiskanen Tuija
Väänänen Esko

Kaupunginhallituksen edustaja:

Selenius Timo

Varajäsenet

Hänninen Matti
Sikanen Sirkka
Halonen Timo
Grönlund Reijo
Kokko Marja

Kiesilä Outi

Aalto Mauno
Eklund Hannele

Suuronen Milla

Will-Orava Johanna
Klén Tarja

Ympäristölautakunta kokoontui kuluneen vuoden aikana kahdeksan kertaa ja käsitteli yhteensä 161 asiaa.

Toimintavuonna annettiin yhteensä 60 erilaista lausuntoa, joista kaavalausuntoja oli 22, maa-aineslausuntoja 10 ja muita lausuntoja 28. Lausunnoista 37 käsiteltiin ympäristölautakunnassa. Loput annettiin virkamieslausuntona.

Ympäristöpalvelut (ympäristöterveydenhuolto ja ympäristönsuojelu)

Toiminta-ajatus

Ympäristöpalveluiden tehtävänä on edistää toimialueensa väestön, eläinten ja ympäristön hyvinvointia. Tavoitteena on turvata terveellinen ja viihtyisä elinympäristö sekä säilyttää luonto monimuotoisena.

Toimintaympäristön muutokset 2005 - 2007

Valtioneuvoston periaatepäätös elintarvikevalvonnan kehittämisestä annettiin vuonna 2003. Päätöksen mukaan kunnallinen ympäristöterveydenhuolto tulee järjestää 40 - 65 seudulliseen valvontayksikköön vapaaehtoisin toimin kolmen vuoden sisään periaatepäätöksen hyväksymisestä. Perustamalla Mikkelin Seudun Ympäristöpalvelut -yksikkö vastattiin päätöksen velvoitteeseen.

Muuttunut ja muuttumassa oleva lainsäädäntö (vesihuoltolain, ilmanlaatuasetuksen, ns. talousjätevesiasetuksen ja jätelain sekä terveydensuojelulain ja elintarvikelain muutokset) on edellyttänyt lisäpanostusta tietyille ympäristö- ja terveysvalvonnan osa-alueille. Talousjätevesiasetuksen piiriin kuuluu ympäristöpalvelujen toimialueella yli 10 000 kiinteistöä.

Palvelutuotantostrategia - eläinlääkäripalveluita on kehitetty kokonaistaloudellisesti. Eläinlääkäreiden yhteisvastaanoton perustamista Mikkeliin vuonna 2006 on valmisteltu.

Hyvinvointistrategia – puhtaan talousveden saanti sekä taajamissa että haja-asutusalueella sekä elintarvikeeturvallisuus ovat olleet toiminnan painopistealueita.

Mikkelin uusi ympäristöstrategia linjaa kaupungin ympäristötyön tavoitteet vuoteen 2014.

Sitovat tavoitteet talousarviovuonna ja niiden toteutuminen 2005

Tavoite

Laaditaan terveys- ja ympäristötarkastajille useamman vuoden koulutusohjelma. Kukin tarkastaja osallistuu väh. kerran 1 – 2 vuodessa erityiskoulutukseen.

Pidetään yhteistyökuntien kesken vuosittainen toiminnan arviointikokous ja lisäksi tarpeen mukaan kuntakohtaisia virkamieskokouksia.

Talousveden laatuun vaikuttavien riskien ennalta kartoittamiseen kiinnitetään aiempaa tarkempaa huomiota.

Elintarvikevalvonta kohdennetaan riskinarvioinnin perusteella oikeisiin kohteisiin. Kokonaisuutena elintarvikevalvontaan käytetään Elintarvikeviraston edellyttämä työpanos mitattuna Elintarvikeviraston suhdelukumittarilla eli ylletään lukuun 1.

Toteutuma

Erityiskoulutukseen on osallistuttu tavoitteen mukaisesti.

Arviointikokous pidettiin 15.9.2005. Kuntakohtaisia virkamieskokouksia on pidetty.

Mikkelin seudun alueellinen vesihuollon yleissuunnitelma on valmistunut. Pursialan pohjavesialueella kreosoteilla ja kloorifenoleilla pilaantuneiden alueiden selvitys- ja puhdistustyö on käynnissä.

Elintarvikeviraston edellyttämä työpanos mitattuna Elintarvikeviraston suhdelukumittarilla oli 0,93, eli tavoite lähes saavutettiin.

Ympäristöpalvelut pyrkii aktiivisesti tuomaan tiedotusvälineiden, www-sivujen sekä erilaisten hankkeiden, messutapahtumien ja seminaarien kautta esiin Mikkelin positiivisia saavutuksia niin ympäristöterveydenhuollossa kuin ympäristönsuojelussakin sekä innostamaan muita hallintokuntia myönteiseen ympäristötiedottamiseen.

Ympäristöpalvelujen tiedottaminen on ollut aktiivista.

Ympäristöterveydenhuolto

Henkilöstö

Ympäristöterveydenhuollon henkilöstöön kuuluivat:

Terveysvalvonnan johtaja Arja Holopainen

Toimistosihteerit Kaija Ringbom

Terveysinsinööri Markku Halttunen

Terveystarkastaja Hannu Hulkkonen

Terveystarkastaja Kalle Nieminen

Terveystarkastaja Mari Pöyry, äitiyslomalla 22.6. 2005 alkaen

Terveystarkastaja Pekka Lehto, eläkkeellä 1.3.2005 lähtien

Vs. terveystarkastajana, avoimen viran hoitajana terveystarkastaja Sanna Toivanen

Vs. terveystarkastaja Nina Gynther, 1.10.2005 alkaen äitiysloman sijaisena

Terveystekniikan opiskelijat Maiju Koho ja Henna Eronen Mikkelin Ammattikorkeakoulusta työskentelivät terveystarkastajajarjoittelijoina touko-elokuussa.

Eläinlääkäri Pertti Vehviläinen, osa-aikaeläkkeellä 1.1.2005 alkaen

Eläinlääkäri Kari Särkkä

Eläinlääkäri Tuulikki Veuro

Eläinlääkäri Risto Toijonen

Eläinlääkäri Minna Rantalainen

Laitosapulainen Minna Talka, 50 %

Vastaanottoavusta Ulla Jantunen, 50 %

Vs. eläinlääkärinä Suvi Kähkönen-Valtola, 50 % Pertti Vehviläisen osa-aikaeläkkeen sijaisena

Eläinlääkäreiden vuosilomien sijaisina ovat toimineet Mari Utriainen, Satu Olkkola ja Elina Felin. Lisäksi lyhyemmissä sijaisuuksissa ja päivystäjinä ovat toimineet Torsti Miller, Soile Pakkanen ja Tuulia Kastevaara.

Tunnusluvut, kappaletta	2003	2004	2005
Elintarvikevalvontatarkastukset	465	316	707
Muut terveystarkastukset	407	620	716
Eläinlääkäreiden sairaskäynnit	2 048	2 008	2 584
Eläinlääkäreiden virkamatkat	281	226	204
Käynnit pieneläinvastaanotolla	2 475	2 490	4 579

Elintarvikevalvonta ja tuoteturvallisuus

Koko maakunnan yhteisiä elintarvikevalvontaprojekteja oli yhteensä neljä. Projekteissa tutkittiin teollisuuden pakkaamien broilereiden ja kalkkunoiden laatua viimeisenä käyttöpäivänä, tarjoilupaikkojen jääpalojen mikrobiologista laatua, elintarviketyöntekijöiden käsihygieniää ja kalojen laatua myymälöiden kalatiskaissa. Lisäksi omina projekteina selvitettiin lounaspöytien salaattien laatua, irtojäätelöiden laatua sekä leipomoiden oma- ja elintarvikehygieniää.

Lisäksi osallistuttiin kolmeen valtakunnalliseen projektiin. Toreilla ja muissa myyntipaikoissa selvitettiin keräilytuotteiden ja niistä valmistettujen elintarvikkeiden turvallisuutta, laatua, tiedonsaantia ja jäljitettävyyttä. Toinen projekti oli tuottajia ja pakkaajia koskeva hunajan varoitusmerkintöjen ja käytön rajoitusten valvontahanke. Kolmannessa projektissa otettiin näytteitä savustetuista kalavalmisteista PAH-valvontaprojektia varten.

Vuonna 2005 ei todettu yhtään ruokamyrkytystapausta.

Asumisterveys

Asumisterveyteen liittyvien tarkastusten määrä on pysynyt vuosien vuoden 2004 tasolla. Kaikkiaan asunnontarkastuksia oli noin 200 kpl ja koulujen, päiväkotien yms. kokoontumishuoneistojen tarkastuksia vajaa 100 kpl. Edelleen merkittävimmät terveyshaittojen aiheuttajat ovat kosteusvauriot ja puutteellinen ilmanvaihto. Mikrobihaittojen selvittämiseksi on tehty edelleen runsaasti mittauksia ja otettu erilaisia mikrobiinäytteitä.

Talous- ja uimaveden valvonta

Osallistuttiin Etelä-Savon ympäristökeskuksen vetämään Mikkelin seudun vesihuollon yleissuunnitelman laadintaan. Suunnitelman tavoitteena on talousveden riittävyyden ja laadun varmistaminen 100 %:sti sekä normaali- että erityistilanteissa vuoden 2030 ennustetulla vedenkulutuksella. Suunnitelma-alueeseen kuuluu Mikkelin kaupungin lisäksi Haukivuoren, Hirvensalmen, Juvan, Kangasniemen, Mäntyharjun, Puumalan ja Ristiinan kunnat. Ympäristöterveydenhuollosta on ollut edustus Pursialan vedenottamon pohjavesialueen kreosoottiongelman poistamista selvittävässä ohjausryhmässä ja Pursialan vanhan kaatopaikan ongelmia selvittävässä työryhmässä.

Uimakaudella seurattiin virallisten EU-uimarantojen (isot uimarannat) ja muiden yleisten uimarantojen vedenlaatua. Osallistuttiin valtakunnalliseen sinileväseurantaan.

Tuoteturvallisuusvalvonta

Tuoteturvallisuusvalvonnassa selvitettiin uimarantojen ja avantouintipaikkojen turvallisuutta. Lisäksi valvontaa kohdennettiin erityisesti alueen huvipuistojen ja tapahtumien turvallisuuden tarkastamiseen.

Muu toiminta

Lims - tarkastajaohjelmistoon kirjattiin vuonna 2005 yhteensä 1020 erilaista terveystarkastuksen, elintarvikevalvonnan, tuoteturvallisuusvalvonnan, tupakkalain valvonnan ja eläinsuojelulain valvonnan suoritetta.

Suuria yleisötapahtumia ja tilapäistä elintarvikemyyntiä koskevia ilmoituksia tarkastettiin yhteensä 140 (88 v.2004).

Lautakunnan delegeoimia lupapäätöksiä tehtiin yhteensä 34. Ne koskivat pääosin elintarvike- ja muiden huoneistojen hyväksymistä.

Terveystarkastusjärjestys valmisteltiin Mäntyharjun ja Pertunmaan kuntien kanssa ja se tuli voimaan koko toiminta-alueella vuoden 2006 alussa.

Elintarvikelainsäädännön muutoksista on käyty luennoimassa mm. keskussairaaloiden ruokahuolto- ja koulutuspäivillä. Mikkelin ammattikorkeakoulun restonomiopiskelijoille on käyty kertomassa terveystarkastajan työstä ja omavalvonnasta.

Talous

Ympäristöterveydenhuollon tulosalueen nettomenot 21.2.2006 olivat 454 628 €, kun talousarviossa nettomenoksi oli määritelty 521 720 €, eli toteutumisprosentti oli 87,1. Nettomenojen alitus johtui suurelta osin tulojen ennakoitua suuremmasta kertymästä. Menojen toteutuma oli 98 %.

Ympäristönsuojelu

Kestävien tuotanto- ja kulutustapojen edistäminen

Julkaistiin kansalaisen ympäristökäsikirja ja päivitettiin Lainaa, korjaa, kierrätä –opas ympäristöpalvelujen kotisivuille.

Kestävän ja terveellisen yhdyskuntasuunnittelun ja rakentamisen edistäminen

Osallistuttiin Kuntaliiton hankkeeseen ”Kestävä kehitys kuntasuunnittelussa”. Erityisteehana yhdessä Kokkolan ja Sipoon kanssa pohdittiin kestävä kehityksen periaatteiden soveltamista haja-asutusalueiden yleiskaavoituksessa. Mikkelissä esimerkkikohteen oli Korpjärven rantaosayleiskaava. Hanke päättyi vuoden 2005 aikana.

Päätettiin osallistua Mikkelin kaupungin teknisen toimen kanssa Efeko Oy:n hankkeeseen Ympäristönsuojelun kustannukset ja –tunnusluvut. Mikkelin on yhtenä kaupunkina kehittämässä ympäristökustannusten ja –tulosten määrittämistä ja laskentaa. Hankkeessa yhteistyötahoina on mm. Kuntaliitto ja Tilastokeskus. Tulokset ja osallistuneiden kuntien tunnusluvut saadaan keväällä 2007.

Osallistuttiin Hirvensalmen Liekune - Ryökäsvesi -osayleiskaavan ja Hirvensalmen Kirkonkylän Liukonniemen osayleiskaavan ohjausryhmän sekä Mikkelin alueella Karkialammen kaavoituksen ohjausryhmän työskentelyyn.

Osallistuttiin vesienhoidon Etelä-Savon yhteistyöryhmän työskentelyyn.

Osallistuttiin Euroopan rakennusperintöpäivien valtakunnalliseen päätapahtumaan Mikkelissä 10.9.2005 Urpolan luontokeskuksen lastentapahtumalla.

Terveellisen elinympäristön turvaaminen ja haitallisten ympäristömuutosten ennaltaehkäisy

Valmisteltiin kolmessa toimialueen kunnassa jo voimassa olevien ympäristönsuojelumääräysten pohjalta ympäristönsuojelumääräykset myös Mäntyharjun ja Pertunmaan alueelle. Kunnanvaltuustot hyväksyivät ne joulukuussa 2005 ja ne tulivat voimaan 7.2.2006.

Ympäristöluvut

Myönnettiin 10 ympäristölupaa, joista seitsemän Mikkelisiin, kaksi Mäntyharjulle ja yksi Ristiinaan.

Annettiin yhdeksän ympäristölupiin liittyvää lausuntoa Etelä-Savon ympäristökeskukselle.

Myönnettiin vesiliikennelain mukaisia lupia kaksi kappaletta, joista toinen Hirvensalmelle ja toinen Ristiinaan.

Ilma ja melu

Jatkettiin Etelä-Savon ympäristökeskuksen rahoitustuella Mikkelissä vuonna 2003 käynnistynyttä ilmanlaadun seurantaprojektia. Kirjastotalon taakse sijoitetulla mittausasemalla saadaan lähes reaaliaikainen tilanne ilman hiukkas- ja typenoksidipitoisuudesta. Ilmanlaadututuloksista tiedotettiin internetissä kotisivuilla ja kuukausittain Länsi-Savossa.

Käsiteltiin 30 ympäristönsuojelulain 60 §:n mukaista ilmoitusta melua ja ääntä aiheuttavasta toiminnasta. Ilmoituksista oli 19 kpl Mikkelistä, neljä Ristiinasta, kolme Hirvensalmelta, kolme Mäntyharjulta ja yksi Pertunmaalta. Ilmoituksista 63 % koski maa-ainesten käsittelyä (louhinta, murskaus yms.), 20 % ulkoilmakonsertteja ja 17 % moottoriurheilutapahtumia.

Muuta

Laitosten ja yritysten tarkastuksissa keskityttiin vuoden 2000 jälkeen luvitettujen toimintojen tarkastuksiin ja Mäntyharjun alueen laitosten läpikäymiseen. Ympäristönsuojelutietojärjestelmään merkittyjen laitosten ympäristölupavelvollisuusharkintoja tehtiin vielä Mäntyharjun alueen kohteista.

Melumittauksia tehtiin lähinnä valitusten pohjalta viidessä eri kohteessa.

Maatalouden ympäristöasiat

Käsiteltiin 36 nitraattidirektiivin mukaista lantapatteri-ilmoitusta (Mikkeli 16, Hirvensalmi 5, Mäntyharju 5, Ristiina 7 ja Pertunmaa 3) .

Annettiin radio- sekä tv –haastattelu maatalouden ympäristöasioista.

Vesiasiat

Tehtiin veden laadun seurantaselvitykset seuraavista vesistöistä: Seurantajärvet olivat Mikkelissä Emolanjoen valuma-alueella (Likolampi, Naistinki, Naaranki, Oulangin pohjoisosa ja Tarsalanjärvi). Perustutkimusjärviä olivat Pertunmaalla sijaitsevat Kakskertanen, Ruuhilampi, Väärälampi, Pitkäjärvi, Haukilampi, Lyllys, Peurajärvi, Alimmainen, Etelä-Kattilalampi ja Joutsjärvi.

Lautakunnassa käsiteltiin yksi vesihuoltolain mukainen poikkeuslupahakemus yleiseen vesijohtoon ja viemäriin liittymisvelvollisuudesta. Mikkelissä käytiin kaupunginosittain läpi vesi- ja viemäriverkostoon liittymättömiä kiinteistöjä Mikkelin Vesilaitoksen toiminta-alueella. Tämä työ jatkuu vuonna 2006 ja laajennee käsittämään vesiosuuskuntien toiminta-alueet. Osallistuttiin vesiosuuskuntien perustamisvaiheen tiedotustilaisuuksiin (aiheena vesihuoltolaki ja talousjätevesiasetus) ja kahteen vesistökuunnostukseen liittyvään tiedotus- ja keskustelutilaisuuteen (Ahvenlahti Pertunmaa ja Kirkkojärvi Ristiina). Vesilain mukaisia asioita käsiteltiin yhteensä 50, joista ruoppausilmoituksia oli 17.

Jätevesiasiat

Tiedotettiin uudesta talousjätevesiasetuksesta eri tavoin. Jaettiin jätevesiselvitykseen liittyvää aineistoa läpi vuoden eri yhteyksissä ja tapahtumissa . Osallistuttiin 20 haja-asutuksen jätevesiasioiden käsittelyyn liittyvään tilaisuuteen. Aiheesta annettiin seitsemän lehti- tai radiohaastattelua. Pidettiin esitelmä kolmessa yhteistyötahoille suunnatussa tilaisuudessa. Aiheesta tiedotettiin alue- ja paikallislehdissä, internetissä ja asiakasneuvontana puhelimitse. Ympäristöinsinööri (AMK) Airi Määttä toimi projektityöntekijänä jätevesiselvitysten parissa kesällä neljän kuukauden ajan, minä aikana käytiin läpi ja lausuttiin neljän vesiosuuskunnan suunnittelualueet.

Osallistuttiin ProAgrian vesihuoltoneuvonta –hankkeeseen Pertunmaan kunnan alueella.

Pilaantuneet maat

Pilaantuneiden maiden kohteissa tehtiin yhteistyötä kuntien ja Etelä-Savon ympäristökeskuksen kanssa. Loppuvuodesta kerättiin tietoja ns. Soili-projektiin alueella toimineista vanhoista kyläkaupoista, joissa oli ollut polttonesteiden myyntiä.

Kemikaalivalvonta

Kemikaalivalvontaa on tehty yhteistyössä Etelä-Savon Pelastuslaitoksen kanssa. Käsiteltiin kolme kemikaalilain 59 §:n mukaista ilmoitusta vähäisestä kemikaalien teollisesta käsittelystä ja varastoinnista. Kemikaalien markkinavalvonnassa osallistuttiin yhteen valtakunnalliseen tatuointivärejä koskevaan projektiin.

Jätehuollon valvonta

Painopistealueena valvonnassa oli jätehuoltoon liittymättömien kiinteistöjen läpikäyminen. Kirjallisia kehotuksia liittyä jätehuoltoon lähetettiin 74 kpl. Roskaamisasiat (erityisesti laitomat kaatopaikat ja maastossa olevat romuajoneuvot) työllistivät ympärivuoden.

Yleinen ympäristövalvonta

Valvontarekisteriin (LIMSSBOSS) kirjattiin vuoden aikana ympäristövalvonnan osalle 859 merkintää tarkastuksista, mittauksista, lausunnoista tai muista vastaavista toimenpiteistä. Näistä Mikkelin osuutta oli 585, loput 274 merkintää jakautuvat kunnittain toimialueen kuntien asukasluvun mukaisessa suhteessa.

Luonnon biologisen monimuotoisuuden vaaliminen

Mäntyharjun kunnan alueella tehtiin kesän aikana luonnon merkittävimpien kohteiden perusselvitys. Työtä tekemään palkattiin biologi Mikko Siitonen.

Ympäristökasvatus

Ylläpidettiin Urpolan luontokeskusta. Päävalvojaksi oli palkattuna 4,5 kk ajaksi Emmi Mattila.

Urpolan luontokeskuksen kesätyöntekijänä ollut yhteisöpedagogiopiskelija Saara-Sofia Koivisto teki kesäkuussa Mäntyharjun päiväkodeissa ympäristökasvatusaiheisen lopputyönsä.

Osallistuttiin Mikkelin yliopistokeskuksen toimijoiden Tiedesirkus-nimiseen yhteistyöhankkeeseen, jonka tavoitteena oli tehdä tunnetuksi tutkijan moninaista työtä ja tutkijanuraa sekä välittää tietoa tutkimustyön tekemisestä lapsille ja nuorille. Hankkeen osio Pieniä ihmeitä toteutettiin Urpolan luontokeskuksen tiloissa syyskuussa.

Keke verkottuu –hanke saatiin päätökseen. Hankkeesta tiedotetaan ympäristöpalvelujen kotisivuilla vuoden 2006 alun aikana. Hankkeeseen saatiin ulkopuolista rahoitusta ympäristöministeriön ympäristökasvatusmäärärahoista. Hankkeen vetäjänä toimi Anssi Kirjalainen.

Ympäristöpalvelut on yhtenä toimijana mukana Etelä-Savon ympäristökasvatustoimijoiden luomassa yhteistyöverkostossa, jonka puitteissa osallistuttiin ympäristökasvatustoimijoiden yhteistyökokouksiin sekä valtakunnallisille ympäristökasvatuspäiville.

Henkilöstö

Ympäristönsuojelun tulosalueen henkilöstöön kuuluivat:

Ympäristöpäällikkö Timo J. Lehtonen (virka-aikana 1.2.2005 – 31.7.2007)

Vs. ympäristöpäällikkö Marita Savo

Ympäristötarkastaja Raija-Leena Heino

Ympäristötarkastaja Anne Luttinen

Vs. ympäristötarkastaja 1.2.2005 alkaen Tiina Kamula

Ympäristösuunnittelija Heikki Tanskanen

Tilapäistä henkilöstöä oli kolme yhteensä 11,5 kk:n ajan.

Julkaisut

Mikkelin kaupungin ympäristöstrategia vuosille 2005 – 2014

Mikkelin ilmanlaadun vuosiraportti 2004

Puuta polttavien 5-50 MW:n laitosten hiukkaspäästöistä ja niiden leviämisestä –
Esimerkkinä Tikkanen höyrylämpökeskus Mikkelissä

Urpolan luonnonsuojelualueen käyttö- ja hoitosuunnitelma vuosille 2005 – 2014

Mikkelin seudun vesistö tutkimukset vuosina 2004 ja 2005

Ympäristöherkkyyden edistäminen seikkailukasvatuksen avulla – Interventio Mäntyharjun päiväkotieihin

Talous

Ympäristönsuojelun tulosalueen nettomenot 21.2.2006 olivat 242 788 €, kun talousarviossa nettomenoiksi oli määritelty 255 637 € eli toteutusprosentti oli 95. Menojen toteutuma oli 101 %.